

**Grensoverschrijdend gedrag
Protocol schorsen en verwijderen**

**Basisschool Albert Schweitzer
Lupinenstraat 13
6942 VA Didam
info@albertschweitzer.nl**

Inleiding

De Albert Schweitzerschool wil zorgdragen voor een veilige leeromgeving voor alle kinderen. Wij zullen er als schoolteam alles aan doen om van de school in het algemeen en van de groep in het bijzonder een veilige ontmoetingsplaats te maken: ieder kind heeft recht op een veilige plaats waar het kan rekenen op vertrouwen, uitdaging en ondersteuning.

Met dit document willen we een bijdrage leveren om, als deze veiligheid in het gedrang komt, duidelijk te maken wat de te nemen stappen zijn bij gedrag dat de veiligheid van kinderen, ouders en leerkrachten in gevaar brengt. Allereerst willen we als basisschool uitgaan van een positief leerklimaat. Kinderen, ouders en leerkrachten respecteren elkaar en proberen door middel van heldere communicatie inzicht te geven in elkaars denken en handelen. We hopen dan ook dat dit document bijdraagt tot helderheid maar dat het niet vaak in de praktijk gebruikt hoeft te worden. Dit alles past bij de kernwaarden van onze school.

De kernwaarden van onze school

Dit document is ontstaan naar aanleiding van de volgende bijeenkomsten en gebeurtenissen.

- Gesprekken binnen het team
- Studiedagen over grensoverschrijdend gedrag onder begeleiding van de Rolf groep
- Gebeurtenissen op school waarbij vragen werden gesteld over wat gewenst gedrag is en wat niet.

Team Albert Schweitzerschool

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Grensoverschrijdend gedrag	4
<i>Overige gedragsregels/- afspraken</i>	4
Seksuele intimidatie	4
Persoonlijke contacten.....	4
Vandalisme en diefstal	5
Agressie en geweld	5
Discriminatie en racisme.....	5
Kleedgedrag	5
Mobiele telefoon- en internetgebruik. Afspraken voor leerlingen:.....	5
<i>Afspraken voor leerkrachten en ouders:</i>	5
Procedures bij grensoverschrijdend gedrag	6
<i>Opvoedkundige maatregelen</i>	6
<i>Ordemaatregelen</i>	6
Strafmaatregel	7
Schorsing	9
Verwijdering	10
<i>Indien ouders het er niet mee eens zijn</i>	12
Bijlage 1: Afsprakenkaart Gedragsprotocol	14
Bijlage 2: Brief aan ouders inzake schorsing	15
Bijlage 3: Brief aan ouders over voornemen verwijdering	16
Bijlage 4: Brief aan ouders over definitieve verwijdering	17
Bijlage 5: Infographic	18

Grensoverschrijdend gedrag

Gedrag dat de veiligheid van anderen in gevaar brengt, past niet op onze school. Om deze reden is bij ons het uitgangspunt dat we consequent omgaan met leerlingen die dergelijk gedrag laten zien. Communicatie naar alle betrokkenen is daarbij van essentieel belang. Binnen de school willen we de veiligheid van iedereen waarborgen en aan iedereen een veilige schoolomgeving bieden.

Wat is grensoverschrijdend gedrag

We verstaan onder grensoverschrijdend gedrag het gedrag waarbij iemand terugkerend psychisch en/of fysiek een ander lastigvalt, bedreigt of aanvalt, waarbij regels structureel overschreden worden of materialen worden vernield en/of beschadigd. Hierdoor vormt de leerling een bedreiging voor de waarborging van de veiligheid van de leerling zelf en zijn omgeving.

Grensoverschrijdend gedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

- Fysiek: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen, bijten
- Psychisch: lastigvallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen, buitensluiten, negeren
- Verbaal: schelden, beledigen, respectloos antwoorden (grote mond), straattaal hanteren
- Digitaal geweld: pestgedrag via internet/sociale media
- Discriminatie in woord of gedrag
- Vernielingen van school en andermans spullen
- Seksueel: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten
- Weglopen van school
- (Nep)wapens: op onze school zijn gevaarlijke voorwerpen (nep)wapens verboden
- Herhaaldelijk niet houden aan klassen- en schoolregels

Overige gedragsregels/- afspraken

- Seksuele intimidatie
- Persoonlijke contacten
- Vandalisme en diefstal
- Agressie en geweld
- Discriminatie en racisme
- Kleedgedrag
- Gsm- en internetgebruik

Seksuele intimidatie

- Seksueel getinte opmerkingen en grof taalgebruik worden niet getolereerd en zoveel mogelijk gecorrigeerd.
- Handtastelijkheden worden niet getolereerd.
- Binnen de school worden geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen e.d. gebruikt, met uitzondering van les gerelateerde materialen.

Persoonlijke contacten

- Indien leerlingen nablijven, waardoor een een-op-een contact ontstaat, blijft de deur van de klas/ruimte open en blijft zowel het teamlid als de leerling 'in het zicht'.
- Bij alle lichamelijke hulp houdt de leerkracht rekening met zich ontwikkelend schaamtegevoel en verschillen in gevoelens bij leerlingen uit andere culturen.

Vandalisme en diefstal

- Er is respect voor de persoonlijke eigendommen van jezelf en de ander.
- Er wordt zorgvuldig en netjes omgegaan met materialen van de school.
- Er wordt veilig gebruik gemaakt van het gebouw, de voorzieningen, het meubilair en gereedschappen ter voorkoming van beschadiging en/of onzorgvuldig gebruik.

Agressie en geweld

- Iedere vorm van fysiek of psychisch geweld of het aanzetten tot wordt zoveel mogelijk voorkomen en niet getolereerd.
- Teamleden, leerlingen, ouders en andere bezoekers die onder invloed van alcohol of drugs de school bezoeken wordt de toegang geweigerd.
- Na schooltijd is incidenteel, bij feestelijkheden en met mate, gebruik van alcoholhoudende drank in de school toegestaan, mits dit niet van invloed is op de werkzaamheden.

Discriminatie en racisme

- De school accepteert geen discriminatie. Dit betekent dat er geen enkel onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur wordt toegepast, waardoor de gelijkheid van rechten en/of fundamentele vrijheden van anderen worden aangetast.
- Op school geven teamleden, ouders en leerlingen geen uiting aan racistische opvattingen.
- Teamleden, ouders en leerlingen spreken een ander niet aan op uiterlijk of seksuele geaardheid.
- Teamleden zien erop toe dat leerlingen en ouders (binnen de school) ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.

Kleedgedrag

Op grond van de Algemene Wet Gelijke Behandeling mogen kledingvoorschriften niet discriminerend zijn t.a.v. godsdienst of levensovertuiging, politieke overtuiging, ras, geslacht, nationaliteit of seksuele geaardheid.

- Kleding mag de communicatie en identificatie niet belemmeren.
- Kleding waarbij het gezicht geheel of gedeeltelijk bedekt is, is in school niet toegestaan.
- Er worden geen petjes of mutsen gedragen in de klas.

Mobiele telefoon- en internetgebruik. Afspraken voor leerlingen:

- Persoonlijke informatie doorgeven op internet, zoals namen, adressen en telefoonnummers, kan alleen na toestemming van de leerkracht.
- Er worden alleen sites bezocht die door de leerkracht zijn toegestaan.
- De leerling vertelt aan de leerkracht direct als hij/zij informatie tegenkomt waarbij hij/zij zich niet prettig voelt, of waarvan hij/zij weet dat dat niet hoort.
- Op het schoolplein en in het gebouw hebben de leerlingen hun mobiel in de tas. Bij binnenkomst in de klas worden de mobiele telefoons bij de leerkracht ingeleverd ter bewaring.

Afspraken voor leerkrachten en ouders:

- De leerkracht wordt geacht voor e-mail- en internetgebruik een voorbeeldfunctie te vervullen.
- Internet wordt gebruikt voor opbouwende educatieve doeleinden.
- Ouders kunnen bij aanmelding van hun kind aangeven bezwaar te maken tegen plaatsing van foto's van hun kind op de website.

Procedures bij grensoverschrijdend gedrag

Opvoedkundige maatregelen

Ondanks alle positieve en preventieve maatregelen die een school neemt, kan het nodig zijn om leerlingen te corrigeren. Wanneer een leerling de gedragsregels overtreedt die binnen de school gelden, dan kan hierop worden gereageerd met een opvoedkundige maatregel. Opvoedkundige maatregelen zijn pedagogische handelingen die beogen sociaal gewenst gedrag te bevorderen en leerlingen proberen te vormen. Voorbeelden van opvoedkundige maatregelen zijn het geven van een time-out, een leerling na laten blijven of een leerling strafwerk geven. Opvoedkundige maatregelen worden door een leerkracht aan een leerling opgelegd. Opvoedkundige maatregelen hangen nauw samen met het pedagogisch klimaat op school: pedagogisch beleid, gedragsregels, veiligheid, straffen en belonen, methodes en pesten. We gaan ervan uit dat de schoolaanpak in verreweg de meeste gevallen voldoende is voor de leerling. Indien een speciale aanpak op school is vereist voor een leerling, dan gaat de school met ouders hierover in gesprek. NB. Ouders wordt om advies gevraagd over de aanpak, hun mening wordt zeer serieus genomen, maar beslissing over de aanpak ligt bij de school.

Ordemaatregelen

Er zijn maatregelen in het primair onderwijs waarvan je als directeur of bestuur hoopt dat het niet nodig zal zijn. Maar als het toch noodzakelijk is, is het van belang dat de verantwoordelijkheden, verplichtingen en mogelijkheden van ouders, school en bestuur duidelijk zijn.

Ordemaatregelen zijn in oplopende volgorde van zwaarte

1. **Strafmaatregel:**

- 1.1. **Fase 1:** Waarschuwing
- 1.2. **Fase 2:** Time-in
- 1.3. **Fase 3:** Time-out
- 1.4. **Fase 4:** Voornemen tot schorsen

2. **Schorsing:** De leerplichtambtenaar is erbij betrokken en bij langer dan 1 dag wordt de onderwijsinspectie ingelicht; schorsing kan tot hoogstens één week; besluit kan door ouders aangevochten worden bij de rechter

3. **Verwijdering:** Bij verwijdering wordt er een andere school voor de leerling gezocht.

(Omdat ordemaatregelen 2 en 3 de rechtspositie van leerlingen raken, geldt dat uitsluitend het bevoegd gezag gerechtigd is tot het opleggen van deze ordemaatregel. Daartoe neemt de directeur van de school contact op met het bevoegd gezag.)

Bij de beslissing om al dan niet over te gaan tot het opleggen van een ordemaatregel, dienen alle relevante omstandigheden van de casus te worden meegewogen. Wil het bevoegd gezag overgaan tot het opleggen van een ordemaatregel, dan is het onder andere van belang dat:

- Er een evenredige verhouding bestaat tussen de overtreding die de leerling heeft begaan en de ordemaatregel die wordt opgelegd;
- De leerling enige mate van schuld heeft gehad aan de normschending;
- De ordemaatregel door het bevoegd gezag wordt opgelegd conform de procedurele regels die hiervoor gelden.

Strafmaatregel

Strafmaatregelen worden op basis van het (storend) gedrag voor de leerling opgelegd en valt onder te verdelen in 5 fasen:

- **Fase 0:** De leerling gedraagt zich naar leerlingen, leerkrachten en andere mensen in de school aardig en beleefd. De leerling werkt goed samen en kan een ruzie goed oplossen en plagen wordt geen pesten. De leerling houdt zich aan de klassenregels/ schoolregels;
- **Fase 1:** De leerling is storend naar andere leerlingen en/of de leerkracht;
- **Fase 2:** De leerling is (met regelmaat) storend naar andere leerlingen en/of de leerkracht;
- **Fase 3:** Storend gedrag uit fase 2 blijft zich herhalen. Er is sprake van een patroon.
- **Fase 4:** Na evaluatie van de afsprakenkaart blijkt dat het storende gedrag zich blijft herhalen.

Procedure bij Fase 1: Storend gedrag

- De leerkracht bespreekt (na schooltijd) het gedrag met de leerling en eventuele andere betrokken leerlingen om uit te zoeken wat er aan de hand is.
- De leerkracht bepaalt of er een straf nodig is en zo ja, welke. De leerling biedt excuus aan.
- De leerkracht maakt ter afronding een afspraak met de leerling over hoe hij/zij zich moet gedragen en bepaalt of deze afspraak ook (telefonisch) moet worden besproken met de ouders.

Procedure bij Fase 2: Met regelmaat storend gedrag

- De leerkracht bespreekt (na schooltijd) het gedrag met de leerling en eventuele andere betrokken leerlingen om uit te zoeken wat er aan de hand is.
- De leerkracht bepaalt of er een straf nodig is en zo ja, welke. Deze straf noemen we een time-in (leerling zit aan een apart tafel in de klas). De leerling biedt excuus aan.
- De leerkracht maakt ter afronding een afspraak met de leerling over hoe hij/zij zich moet gedragen. De leerkracht noteert dit in het administratiesysteem.
- De leerling krijgt de kans het zelf aan de ouders te vertellen. Daarna neemt de leerkracht dezelfde dag contact op met de ouders.

Procedure bij Fase 3: Storend gedrag, waarbij sprake is van een patroon

- De leerkracht bepaalt welke straf er nodig is. Dit kan een time-out zijn, waarbij de leerling niet welkom is in zijn/haar eigen groep en in een andere groep het werk moet maken. De periode van time-out kan verschillend zijn en wordt duidelijk door de leerkracht aangegeven.
- Er volgt een gesprek met de leerling, de leerkracht en de ouders. Samen worden er afspraken gemaakt hoe de leerling het gedrag kan verbeteren.
- De leerling vult samen met de leerkracht en de ouders de afsprakenkaart in. Na 2 weken evalueert de leerkracht met de leerling en de ouders.
- De leerkracht noteert het in het administratiesysteem.

Procedure bij fase 4: Storend gedrag zich blijft herhalen.

- Er is een gesprek met de leerling, de IB-er of directeur, zijn/haar ouders en leerkracht. Het kan zijn dat een externe gedragspecialist ook aansluit om mee te denken.
- Samen wordt opnieuw een afsprakenkaart ingevuld voor 3 weken om zijn/haar gedrag te verbeteren. De ouders ondertekenen dit ook.
- Eventuele vervolgstappen worden genoemd in dit gesprek:
  - Als het gedrag niet verbetert in deze fase dan schrijft de directie na overleg met de leerkracht een brief aan de ouders/verzorgers dat de leerling bij herhaling van storend gedrag wordt geschorst.
  - Bij herhaling belt de directie de ouders met de mededeling dat de leerling wordt geschorst.
  - De directie heeft contact met de leerplichtambtenaar van de gemeente en het bestuur.
  - De ouders, de leerkracht, de directie en de leerling bespreken wat de reden van de schorsing is en hoe lang de schorsing duurt. De leerling krijgt huiswerk mee. Er wordt een afsprakenkaart gemaakt waaraan de leerling zich aan moet houden. Bij herhaling van ongewenst gedrag moet de leerling van school af.

Schorsing

De Wet op het Primair Onderwijs vermeldt dat een leerling met opgave van redenen voor een periode van ten hoogste één week geschorst kan worden (artikel 40c WPO en artikel 40a WEC). Het schorsingsbesluit dient schriftelijk aan de ouders bekend worden gemaakt. Wanneer de schorsing langer dan één dag duurt, dient ook de Onderwijsinspectie schriftelijk en met opgave van redenen geïnformeerd te worden. Schorsing is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders. Daarom beslist niet de directeur over de schorsing, maar het bevoegd gezag¹. Wanneer het bevoegd gezag besluit om een leerling te schorsen, dan betekent dit dat de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Schorsing kan worden gezien als een ultieme mogelijkheid voor de school om aan een leerling een waarschuwing te geven voor bepaald ontoelaatbaar gedrag. De duur van de schorsing zal in verhouding moeten staan tot de aard en de ernst van de overtreding.

Procedure bij schorsing

- De directeur verzoekt het bevoegd gezag schriftelijk met opgave van redenen om een leerling te schorsen.
- Het bevoegd gezag past hoor en wederhoor toe: ouders, directeur en leerkracht worden uitgenodigd voor een gesprek.
- Als de omstandigheden eisen dat het bevoegd gezag de leerling per direct moet schorsen, dan worden de ouders na het schorsingsbesluit gehoord.
- De schorsingsdagen worden door de directeur gebruikt om met de ouders in gesprek te gaan om deze ernstige waarschuwing te onderstrepen en afspraken te maken over het vervolgtraject.
- In het schorsingsbesluit moet het bevoegd gezag de redenen van schorsing, de ingangsdatum van de schorsing en de duur van de schorsing aangeven. Daarnaast geldt voor openbare scholen dat zij in het schorsingsbesluit een bezwaarclausule moeten opnemen waarin moet staan vermeld dat als de ouders het niet eens zijn met de inhoud van het besluit, zij hier binnen zes weken na dagtekening een bezwaarschrift tegen kunnen indienen bij het bevoegd gezag. Voor bijzondere scholen geldt dat als de ouders het niet eens zijn met de inhoud van het schorsingsbesluit, zij dit besluit kunnen aanvechten bij de burgerlijke rechter. Dit leidt echter niet tot opschorten van de schorsing.
- Bij schorsing blijft de onderwijskundige relatie met de leerling bestaan. Dit betekent dat de school er voor zorg moet dragen dat wordt voorkomen dat de geschorste leerling een onderwijsachterstand oploopt gedurende de periode van schorsing. In de praktijk betekent dit dat de leerling de beschikking krijgt over materialen en een lesprogramma.

---

¹ Daar waar staat dat het bestuur beslist, is onze directeur met mandaat bevoegd beslissingen te nemen

Verwijdering

De verwijdering van een leerling is geregeld in artikel 40 lid 11 WPO en artikel 40 lid 18 WEC. Verwijdering kan worden aangemerkt als een eenzijdige rechtshandeling van het bevoegd gezag van een school, waarbij aan een leerling de verdere toegang tot de school wordt ontzegd. Er is sprake van verwijdering, wanneer het bevoegd gezag de leerling niet langer ingeschreven wenst te hebben. Definitieve verwijdering van een leerling is niet mogelijk dan nadat de school/het schoolbestuur ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Het gaat hier om een resultaatsverplichting (zorgplicht) voor de verwijderende school; er moet een nieuwe school voor de leerling gevonden zijn die bereid is om de leerling op te nemen. Die andere school kan overigens ook een school of instelling voor speciaal (voortgezet) onderwijs zijn. Daarvoor is dan wel een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband vereist.

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders. Daarom beslist niet de directeur over de verwijdering, maar het bevoegd gezag. De schoolleiding is zelf meestal betrokken geweest bij de voorbereiding van het besluit door middel van gesprekken met de ouders en het team. Er kan sprake zijn van een vertrouwensbreuk. Het bevoegd gezag staat in het algemeen op grotere afstand van de dagelijkse praktijk en kan de kwestie dus ook met die afstand beoordelen.

Verwijdering kan voor de leerling verstrekende gevolgen hebben. Hij verlaat een vertrouwde omgeving, er is een breuk in zijn ontwikkelingsproces en er bestaat het risico van een terugslag op zijn verdere ontwikkeling. Het is daarom van groot belang dat het verwijderingsbesluit aangeeft hoe het bevoegd gezag een afweging heeft gemaakt tussen het belang van de school bij verwijdering en het belang van de leerling om op de school te blijven. Die belangen kunnen per geval verschillen.

Er bestaan voor het bevoegd gezag drie gronden om een leerling te verwijderen:

- a) De school kan niet aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling voldoen.
- b) Er is sprake van ernstig wangedrag van de leerling of de ouders.
- c) Het gedrag van de leerling of de ouders is in strijd met de grondslag van de school. Deze verwijderingsgrond geldt alleen voor het bijzonder onderwijs. Dit item wordt hier niet nader uitgewerkt.

De school kan niet aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling voldoen.

Van belang hierbij is of:

1. de leerling formeel thuishoort in of toelaatbaar is tot het speciaal (basis)onderwijs dan wel;
2. de leerling formeel thuishoort in het reguliere basisonderwijs.

Voor leerlingen die al onderwijs volgen op een school, maar die inmiddels extra ondersteuning behoeven, geldt dat de school eerst zelf moet proberen om de gevraagde ondersteuning te bieden. Wanneer de school deze ondersteuning niet zelf kan bieden, moet het voor een plek op een andere school zorgen. Over een dergelijke beslissing overleg moet overleg worden gevoerd met de ouders van de leerling. Het bevoegd gezag heeft hierbij te maken met een onderzoeksplicht ter beoordeling van de vraag of de school aan de ondersteuningsbehoefte kan voldoen. De volgende items zijn dan van belang.

- De aard van de handicap en de daaruit voortvloeiende onderwijsbeperking;
- De beschikbare formatie en expertise van de leerkrachten;
- De mogelijkheid om alle leerlingen de vereiste aandacht te geven;
- De beschikbare externe hulp;
- Afstemming tussen de benodigde ondersteuning van de leerling en de beschikbare ondersteuning.
- Voorts moet het bevoegd gezag het ondersteuningsplan in zijn onderzoek betrekken.
- De school zal elk geval afzonderlijk moeten bekijken en het belang van het kind tegen dat van de school afwegen.
- Van belang is vooral dat deze afwegingsprocedure zorgvuldig is en dat adviezen deskundig, onafhankelijk en zoveel mogelijk eenduidig zijn. Bovendien moet de stem van de ouders voldoende worden gehoord.

Er is sprake van ernstig wangedrag van de leerling of de ouders.

Van wangedrag kan in uiteenlopende situaties sprake zijn: (herhaaldelijk) schoolverzuim, overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme dan wel seksuele intimidatie. Verwijdering is een sanctie. Ook het wangedrag van ouders, zoals (herhaalde) intimidatie van leerkrachten, kan een reden zijn om een leerling te verwijderen. Of het bevoegd gezag tot verwijdering kan overgaan, hangt van de omstandigheden van het geval af. Er is geen algemene lijn. Het wangedrag moet in elk geval ernstig zijn.

Procedureel is het volgende van groot belang:

- a) Er zijn gedragsregels hoe het bevoegd gezag/school met wangedrag omgaat en wanneer de grens voor verwijdering is bereikt;
- b) (Lichtere) maatregelen ter voorkoming (zoals opvoedkundige maatregelen, specifieke aanpak of schorsing) van herhaling hebben gefaald
- c) De leerling/ouders is/zijn gewaarschuwd dat bij eerstvolgende herhaling tot verwijdering wordt overgegaan.

Ad a. Als een leerling niet weet wat de regels van de school zijn, kan de leerling niet op grond van overtreding van die regels worden verwijderd. Verwijdering dient daarom gebaseerd te zijn op een schoolreglement dat regels en grenzen stelt aan het gedrag van leerlingen (en personeel) en aangeeft wanneer het bevoegd gezag sancties kan opleggen.

Ad b. Wanneer de leerling (of zijn ouders) ondanks eerdere gedragsafspraken en ondanks een laatste waarschuwing zijn gedrag niet verbetert, kan het bevoegd gezag, afhankelijk van de overige omstandigheden, tot verwijdering overgaan. Een licht vergrijp kan door herhaling uitgroeien tot ernstig wangedrag. Daarnaast is wangedrag denkbaar waarbij onmiddellijke verwijdering is geboden, zonder de genoemde eerdere maatregelen of voorafgaande waarschuwing. Dit geldt alleen in zeer ernstige gevallen. Voor de school kan van belang zijn dat zonder verwijdering de rust en de veiligheid op de school niet langer gegarandeerd kan worden. Het is raadzaam in de verschillende stadia van de procedure de Inspectie voor het Onderwijs te raadplegen en de adviezen mee te nemen in de besluitvorming.

Procedure bij schorsing

1. De directeur brengt het bestuur op de hoogte van het voornemen tot verwijdering. Dit gebeurt (indien het niet gaat om een noodsituatie) met een schriftelijke onderbouwing met inachtneming van de items op pagina 6 en 7.
2. Alvorens tot verwijdering over te kunnen gaan hoort het bestuur de directeur, de groepsleerkracht en eventueel het team. Het bestuur/de directeur neemt contact op met de onderwijsinspectie. Geven deze gesprekken geen aanleiding meer om voor de laatste keer een oplossing te zoeken voor de situatie dan wordt de verwijderingsprocedure in gang gezet.
3. Het bestuur besluit tot een voornemen tot verwijdering en nodigt de ouders schriftelijk uit voor een gesprek. (Over het algemeen hebben bestuur en ouders al contact gehad n.a.v. waarschuwing of schorsing.) De school stelt een onderwijskundig rapport op over de leerling.
4. In dit gesprek laat het bestuur weten aan de ouders dat het bevoegd gezag niet langer bereid is de oplossing op de huidige school te zoeken en dat er een nieuwe fase in werking treedt die op verwijdering is gericht. Het gesprek dient om van de ouders te vernemen wat zij van de voorgenomen verwijdering vinden. Voor dit gesprek is een goede onderbouwing (zie punt 1) noodzakelijk: waarom het belang van de ouders en de leerling moet wijken voor het belang van de school. In dit gesprek wordt ook de verdere procedure aan de orde gesteld en hoe ouders bezwaar kunnen maken. Het bezwaar schort de het verwijderingsbesluit niet op.
5. Vormt het gesprek met de ouders geen aanleiding om van het voornemen af te zien, bericht dit dan schriftelijk en onderbouwd, met verwijzing naar het gesprek, aan de ouders en het personeel. Dit is wettelijk niet verplicht maar bevordert de zorgvuldigheid van de besluitvorming.
6. Voor alle gronden van verwijdering geldt dat het bevoegd gezag slechts definitief tot verwijdering (schriftelijk) over kan gaan als een andere school bereid is om de leerling toe te laten. Dit betekent dat het bevoegd gezag een resultaatsverplichting heeft en op zoek moet gaan naar een andere school voor de te verwijderen leerling. Openbare en bijzondere scholen dienen zich daarbij niet te beperken tot de eigen denominatie. Voor alle schoolbesturen geldt dat zij zich evenmin beperken tot scholen die bij het eigen samenwerkingsverband zijn aangesloten. In het geval dat de leerling formeel thuishoort in of toelaatbaar is tot het speciaal (basis)onderwijs is het van belang dat de leerling ook daadwerkelijk tot die school wordt toegelaten. Als een andere school bereid is gevonden de leerling op te nemen heeft het bevoegd gezag voldaan zijn resultaatsverplichting. Indien ouders hun kind niet willen inschrijven op deze school, zullen zij zelf een andere school moeten zoeken.

Indien ouders het er niet mee eens zijn

Ouders kunnen tegen een verwijderingsbesluit bezwaar aantekenen bij het bevoegd gezag. Dit bezwaarschrift moet binnen zes weken nadat het verwijderingsbesluit is genomen, zijn ingediend. Vervolgens dient het bevoegd gezag binnen vier weken een beslissing op het bezwaar te nemen.

Er is een onafhankelijke commissie ingericht waarbij iedere school op grond van de wet is aangesloten. Deze commissie heet landelijke Klachtencommissie Onderwijs en Onderwijsgeschillen en ressorteert onder de Stichting Onderwijsgeschillen (www.onderwijsgeschillen.nl).

Voordat de ouders naar de Geschillencommissie gaan, kunnen zij als tussenstap de Onderwijsconsulenten inschakelen. Onderwijsconsulentenkunnen bemiddelen in de fase waarin nog geen geschil aanhangig is bij de commissie.

Deze Geschillencommissie Passend Onderwijs brengt op verzoek van ouders binnen 10 weken een oordeel uit over de beslissing tot verwijdering. Aan deze commissie kunnen, naast geschillen over verwijdering, ook geschillen over (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de vaststelling en bijstelling het ontwikkelingsperspectief van een leerling worden voorgelegd. Wanneer de ouders ook bij het schoolbestuur bezwaar hebben gemaakt tegen de verwijdering, dient het schoolbestuur het oordeel van de commissie af te wachten voordat er over het bezwaar besloten wordt. Het oordeel van de commissie is niet bindend. Het schoolbestuur moet zowel

aan de ouders als aan de commissie aangeven wat het met het oordeel van de commissie doet. Als het schoolbestuur van het oordeel afwijkt, moet de reden van die afwijking in de beslissing vermeld worden.

Vervolgens kunnen ouders zich tot de rechter wenden. Voor het openbaar onderwijs is dat de bestuursrechter, en voor het bijzondere onderwijs de civiele rechter. Bij beide rechters kan ook een spoedprocedure worden gestart om verwijdering (voorlopig) te voorkomen.

Bijlage 1: Afsprakenkaart Gedragsprotocol

Datum:.....

Vandaag is.....(naam)

In fase 3/ 4 terechtgekomen (omcirkel wat van toepassing is).

Oorzaak/incident (en):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Voor een periode van 3 weken (tot het evaluatiegesprek) gelden de volgende afspraken voor jouw gedrag:

.....

.....

.....

.....

.....

De evaluatie vindt plaats op .....(datum)

Op de hoogte gebracht van de gemaakte afspraken:

Kind	Datum
Leerkracht	Datum
Ouder	Datum
Directie	Datum

Bijlage 2: Brief aan ouders inzake schorsing

Als een leerling wordt geschorst, moeten de ouders/verzorgers van de leerling schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte worden gebracht. Daarvoor wordt deze voorbeeldbrief gebruikt. De brief moet aangetekend verstuurd worden.

Aan de ouders/verzorgers van.....

Plaats, datum

Geachte ouders/verzorgers,

In navolging op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op ..... en na overleg met de groepsleerkracht dhr./mw.....delen wij u hierbij mede dat uw zoon/ dochter.....

met ingang van ..... tot uiterlijk.....is geschorst. Gedurende deze schorsing ontzeggen wij.... de toegang tot de school.

De reden(en) die ten grondslag liggen aan deze schorsing zijn:.....

De genomen maatregelen met het oog op de schorsing zijn: (*denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc.*).

Hoogachtend,

Namens het Bestuur van de Albert Schweitzerschool

(naam directeur + functie)

In afschrift aan:

Schoolbestuur

Leerplichtambtenaar

Onderwijsinspectie

Bijlage 3: Brief aan ouders over voornemen verwijdering

Deze brief gebruiken we bij de schriftelijke en gemotiveerde mededeling aan de ouders/verzorgers over het voornemen hun kind van school te verwijderen. Deze brief moet aangetekend verstuurd worden.

Aan de ouders/verzorgers van.....

Plaats, datum

Geachte ouders/verzorgers,

Hierbij delen wij u mede, dat wij voornemens zijn uw zoon/dochter naam ... van school te verwijderen.

De redenen die hieraan ten grondslag liggen zijn:

1. reden verwijdering
  - a. de school kan niet langer voldoen aan de zorgbehoefte van de leerling
  - b. er is sprake van ernstig wangedrag van de leerling of de ouders
  - c. er is sprake van gedrag dat in strijd is met de grondslag van de school
2. voorgeschiedenis
3. reeds genomen stappen (o.a. horen van de leerkracht)

Wij willen u graag uitnodigen om op school te komen voor overleg over ons voornemen naam te verwijderen en nodigen u uit op **datum en tijd**.

In dat overleg zal wat betreft de school worden ingegaan op de volgende onderwerpen:

de aanleiding voor deze maatregel

de overwegingen van de school (de redenen)

uw opvattingen over de zaak

de procedure

vervolgafspraken

Bij dit gesprek is/zijn eveneens aanwezig naam.

Hoogachtend,

Namens het Bestuur van de Albert Schweitzerschool

(naam directeur + functie)

In afschrift aan:

Schoolbestuur

Leerplichtambtenaar

Onderwijsinspectie

Bijlage 4: Brief aan ouders over definitieve verwijdering

Deze brief gebruiken we wanneer de ouders/verzorgers meegedeeld worden dat hun kind definitief wordt verwijderd. Deze brief moet aangetekend verstuurd worden

Aan de ouders/verzorgers van.....

Plaats, datum

Geachte ouders/verzorgers,

Op **datum** spraken wij met u over het voornemen van de school over te gaan tot verwijdering van **naam leerling**.

We hebben in dat overleg onze argumenten uitgewisseld. Door de school zijn de volgende overwegingen aangedragen:

(zie redenen in brief voornemen tot verwijderen)

Door u is het volgende aangegeven:

(argumenten ouders)

De school plaatst daar het volgende tegenover:

(motivering school = zorgvuldige afweging van alle belangen)

Op basis van de weging van de argumenten blijven wij bij ons standpunt **naam leerling** te verwijderen van de Albert Schweitzerschool.

Wij nemen hierbij nog de volgende maatregelen:

- de toegang tot de school ontzeggen m.i.v. datum
- het onderwijsaanbod in de tijd die nodig is om een andere school te vinden
- de verwachte verwijderingsdatum (kan pas wanneer er een school gevonden is)

Tot slot willen wij u aangeven dat u binnen 6 weken na dagtekening om herziening van dit besluit kunt vragen. Dit verzoek kunt u schriftelijk indienen bij: (naam en adres en contactpersoon bij het Bestuur)

Hoogachtend,

Namens het Bestuur van de Albert Schweitzerschool

(naam directeur + functie)

In afschrift aan:

Schoolbestuur

Leerplichtambtenaar

Onderwijsinspectie

Bijlage 5: Infographic

● | WWW.ALBERTSCHWEITZER.NL

7 **Stappen grensoverschrijdend gedrag**

Deze stappen geven een overzicht van de fasen, die doorlopen worden bij grensoverschrijdend gedrag

1 **Verbale correctie door leerkracht**

2 **Fase 1: waarschuwing**
Leerling is storend naar andere leerlingen en/of de leerkracht.

3 **Fase 2: Time-in**
Leerling is met regelmaat storend naar andere leerlingen en/of de leerkracht.

4 **Fase 3: Time-out**
Storend gedrag uit fase 2 blijft zich herhalen. Er is sprake van een patroon.

5 **Fase 4: Voornemen tot schorsen**
Storend gedrag blijft zich herhalen, ondanks de gemaakte afspraken.

Mogelijke inschakeling externe gedragsspecialist
Vervolgstappen schorsen en verwijderen worden benoemd.

6 **Vervolg protocol: Schorsing**
Leerling wordt op basis van ontoelaatbaar gedrag geschorst voor maximaal één week.

7 **Vervolg protocol: verwijderen**

a) De school kan niet aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling voldoen.
b) Er is sprake van ernstig wangedrag van de leerling of de ouders.